

Aan de voorzitter en de leden
van de Vaste Commissie voor Financiën
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Ref: B24.07

Betreft: Wetsvoorstel Wijzigingswet accountancysector (Kamerstukken II 2023/24, 36 484, nr. 1-4)

Den Haag, 18 maart 2024

Geachte dames en heren,

Eumedion, het corporate governance en duurzaamheidsforum voor institutionele beleggers, heeft met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel Wijzigingswet accountancysector (hierna: wetsvoorstel). Het wetsvoorstel bevat betekenisvolle initiatieven die in onze ogen bijdragen aan het beoogde doel om de keten van controlecliënt, accountant en accountantsorganisatie en stakeholders te versterken en daarmee de kwaliteit van de wettelijke controle en het vertrouwen in de accountancysector te verhogen.

Onze reactie beperkt zich, gezien het werkveld van Eumedion, tot de onderdelen van het wetsvoorstel die raakvlakken hebben met de wettelijke controle van de jaarrekening van beursvennootschappen.

Aanwijzingsbevoegdheid (voorstel voor nieuw art. 54a Wab)

Het wetsvoorstel geeft de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) de bevoegdheid om een accountantsorganisatie die de jaarrekening van een organisatie van openbaar belang (oob) mag controleren – als ultimum remedium – toe te wijzen in gevallen waarin een oob ondanks redelijke en tijdige inspanningen geen accountantsorganisatie bereid heeft weten te vinden om de jaarrekeningcontrole uit te voeren. Dit geldt voor situaties waarin de oob aantoont dat zij redelijke en tijdige inspanningen heeft geleverd om zelf een accountantsorganisatie te vinden.

Eumedion acht het van groot belang dat de jaarrekening van een oob is voorzien van een controleverklaring. Zelfs, en juist, in gevallen waarin een oob niet voldoet of niet lijkt te voldoen aan de criteria van de controlestandaard NV COS 210, is het nog steeds van groot maatschappelijk belang dat er een controleverklaring wordt afgegeven waarin de accountant onder andere melding van deze en eventuele andere tekortkomingen kan maken. Dit geeft voor de gebruiker meer inzicht dan het geheel ontbreken van een verklaring. Zonder de observaties van de accountant kunnen majeure tekortkomingen (nog langer) voortduren en is het bijzonder lastig voor aandeelhouders en andere belanghebbenden om hun invloed uit te oefenen.

De Commissie toekomst accountancysector heeft het voorstel voor de invoering van een 'aanwijzingsbevoegdheid' in haar in 2020 uitgebrachte eindrapport opgenomen nadat een aantal partijen in de consultatiefase uitdrukkelijk aandacht had gevraagd voor het probleem dat beursvennootschappen er in bepaalde gevallen niet in waren geslaagd om een accountantsorganisatie te contracteren.¹ Er was met andere woorden sprake van 'marktfalen'. Het is echter de vraag of dit anno 2024 nog steeds het geval is. De beursvennootschappen die in 2020 geen accountantsorganisatie konden contracteren, hebben dat in 2023 en 2024 wél weten te bewerkstelligen. Het aantal accountantsorganisaties dat oob's mag controleren is het afgelopen jaar namelijk toegenomen van zes naar acht door de registratie van twee auditkantoren uit twee andere EU-lidstaten (Portugal en Cyprus) in Nederland. Deze auditkantoren maken gebruik van de door de Nederlandse wetgever geboden mogelijkheid om hun diensten inzake wettelijke controles aan te bieden in een andere lidstaat dan die waar het is toegelaten (dit vormt de implementatie van de in de Richtlijn wettelijke controles jaarrekeningen opgenomen regeling hierover).² Zij zijn gerechtigd in Nederland oob-controles uit te voeren omdat zij in het land van herkomst daartoe ook gerechtigd zijn op basis van een aldaar verleende vergunning. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft de twee auditkantoren opgenomen in het openbare register 'Auditkantoren uit andere lidstaten'.³

Op voorhand kan niet worden gesteld dat de kwaliteit van de jaarrekeningcontrole door de externe accountants van deze auditkantoren onder de maat zal zijn. De auditkantoren die wettelijke controles verrichten in een andere lidstaat onderworpen zijn aan een kwaliteitsbeoordeling in de lidstaat van herkomst en aan het toezicht in de lidstaat van ontvangst ten aanzien van de in die lidstaat verrichte wettelijke controles.⁴ Om de AFM in staat te stellen toezicht te houden op auditkantoren uit andere lidstaten die wettelijke controles in Nederland verrichten, zijn (zoals hierboven al is aangegeven) bepaalde artikelen uit de Wta van overeenkomstige toepassing verklaard.⁵ Mocht de AFM van mening zijn dat de kwaliteit van de controle door de (Nederlandse) externe accountant van deze buitenlandse auditkantoren tekortschiet, dan kan de AFM de desbetreffende externe accountant voor de tuchtrechter brengen en kan zij in overleg treden met de publieke toezichthouders in de desbetreffende EU-lidstaten. De Amerikaanse Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)

---

¹ Commissie toekomst accountancysector, *Vertrouwen op controle*, paragraaf 340 (p. 89), 30 januari 2020.

² Artikel 5, tweede lid, Wta..

³ Zie <https://www.afm.nl/nl-nl/sector/registers/vergunningenregisters/auditkantoren-andere-lidstaten>.

⁴ Art. 34 lid 1 Richtlijn 2006/43/EC betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen.

⁵ Kamerstukken II 2015/16, 34 469, nr. 3, p. 13, 34 en 35.

doet dat bijvoorbeeld ook ten aanzien van de jaarrekeningcontroles van Nederlandse beursvennootschappen met (ook) een beursnotering in de Verenigde Staten.

Eumedion beschouwt de invoering van een aanwijzingsbevoegdheid als een zeer ingrijpende maatregel die alleen gerechtvaardigd is als er duidelijk sprake is van marktfalen. Vooral nog lijkt daar geen sprake van te zijn. Een heroverweging van het voorstel tot invoering van de aanwijzingsbevoegdheid is wat ons betreft daarom op haar plaats. Dit is ook in lijn met de Aanwijzingen voor Regelgeving. De Aanwijzingen schrijven immers voor dat regelgeving noodzakelijk moet zijn en een effectieve, efficiënte en evenredige reactie moet vormen op een maatschappelijke probleem.⁶ Daarbij komt dat ook de wetenschapstoets van voorgenomen beleid ten aanzien van dit onderdeel van het wetsvoorstel negatief uitpakt. De wetenschappers vinden de aanwijzingsbevoegdheid “geen bruikbaar instrument”.⁷

Verduidelijking van de medeverantwoordelijkheid accountantsorganisatie voor de kwaliteit van de wettelijke controles (voorstel tot wijziging van art. 18 Wta)

Eumedion steunt het voorstel om de medeverantwoordelijkheid van accountantsorganisaties voor de kwaliteit van individuele wettelijke controles verder te verduidelijken. Niet in het minst omdat ondenkbaar is dat een accountant de controle van een beursvennootschap volgens de regelen der kunst zou kunnen uitvoeren, zonder diepe vervlechting met de accountantsorganisatie waarvoor hij werkt. Verder achten wij het van groot belang dat de AFM effectief toezicht moet kunnen houden op de sector. De voorgestelde wijzigingen blijken noodzakelijk om deze medeverantwoordelijkheid te bereiken.

Audit Quality Indicators (voorstellen voor nieuwe art. 45a, 45b en 45c Wab)

Eumedion steunt de voorgestelde wijzigingen met betrekking tot de Audit Quality Indicators (AQI's). In het bijzonder hecht Eumedion aan de voorgestelde periodieke evaluatie, die ruimte geeft om als dat nodig blijkt, nieuwe AQI's te definiëren en bestaande AQI's te verwijderen of aan te passen.

Interne governance grote accountantsorganisaties (voorstel tot wijziging van art. 22a Wta)

Eumedion steunt de voorgestelde versterking van de interne governance voor grote accountantsorganisaties. Gezien het maatschappelijke belang van grote accountantsorganisaties, mogen extra wettelijke waarborgen ten aanzien van governance worden geëist. Het bij wet

---

⁶ Volgens aanwijzing 2.2 voor de regelgeving wordt tot het tot stand brengen van een regeling alleen besloten indien de noodzaak daarvan is komen vast te staan. In de toelichting wordt hierover het volgende opgemerkt “Regelgeving is noodzakelijk indien aannemelijk is dat het concrete voorstel een effectieve, efficiënte en evenredige reactie vormt op het maatschappelijke probleem dat aanleiding geeft voor die regelgeving. Daarvoor is dus vereist dat voldoende zekerheid bestaat dat de voorgestelde regeling werkelijk zal leiden tot het oplossen of verminderen van dat probleem, dat er geen minder bezwarende alternatieven zijn, en dat de kosten en lasten daarvan gerechtvaardigd worden door de ernst van het probleem. Indien niet aan elke van deze voorwaarden is voldaan, bestaat onvoldoende grond om tot regelgeving (in de voorgenomen vorm) over te gaan. Eventueel kan in zo'n geval een alternatief, minder bezwarend sturingsinstrument worden ingezet, of dient simpelweg van overheidsingrijpen te worden afgezien.”

⁷ Wetenschapstoets Wijzigingswet accountancysector (36484), punt 3.

verplichtstellen van een intern toezichtsorgaan dat bevoegdheden krijgt ten aanzien van investeringen en winstuitkering om de kwaliteit van controles te waarborgen is in onze ogen gewenst.

Meldingsplicht van gebreken (voorstel tot wijziging van art. 20 Wta)

Accountantsorganisaties krijgen een verlaagde drempel voor het melden van mogelijke gebreken in een wettelijke controle bij de AFM. Eumedion steunt hierin met name de uitzonderingen die worden gemaakt in de geheimhoudingsplicht voor meldingen aan de toezichthouder.

Vakbekwaamheid van buitenlandse accountants (voorstel tot wijziging van art. 54 Wab)

Eumedion heeft geen bezwaar tegen de voorgestelde maatregelen om de vakbekwaamheid van accountants uit derde landen gelijk te stellen aan die in Nederland.

Modernisering interne governance NBA (voorstellen tot wijziging van diverse Wab-artikelen)

Eumedion steunt de wijzigingen die de modernisering van interne governance van de NBA faciliteren.

Aanpassing van accountantstuchtrecht (artikel III van het wetsvoorstel)

Eumedion steunt de voorgestelde aanpassingen in de bevoegdheden en de procedure van de Accountantskamer met betrekking tot op te leggen maatregelen in het tuchtrecht. In het bijzonder de aanpassing waarmee de Accountantskamer mogelijkheid krijgt tot het opleggen van een maatregel van 'binding aan bijzondere voorwaarden'.

Wij zijn uiteraard graag bereid ons commentaar mondeling nader toe te lichten. Onze contactpersoon is Martijn Bos (martijn.bos@eumedion.nl, tel. 070 2040 304).

Met vriendelijke groet,

Drs. Rients Abma
Executive Director

Eumedion
Zuid Hollandlaan 7
2596 AL DEN HAAG